

Фатва је бачена. Из Србије. На несхваћеног писца из Црне Горе. Који мисли да је Салман Ружди и да је Србија Иран. Да смо сви ми у Србији хистерични фанатици, заправо, верски острашћени као неки у Ирану. Да смо православни ајатоласи који би да тлаче братску Црну Гору. Мора да се несхваћени писац шалио у својој самодовољној препотентности. Па још тврди и да Србија води рат против њега од 2003. године после објављивања једног његовог романа који се, како он каже, изгледа није свидео Србији. Свашта, па ми смо више пута рекли да више нећемо ратовати. Поготово не због некаквих књига.

Можда су Срби склони мазохизму, а ако су још притом и писци, остварени или неостварени, схваћени или несхваћени, онда је мазохизам можда и идеологија неких модерних писаца. Наиме, најтеже је бити несхваћени писац у једном друштву какво је наше, или суседно. То је горе него бити писац у немилости. Писци су увек амбивалентне личности, посебно велики писци. Наиме, читав стваралачки процес писца јесте, пре свега, процес унутрашње борбе и самоусавршавања. Несхваћени писци управо у томе нису успели, нису постигли унутрашње самоусавршавање, а оно се стиче огромним познавањем живота, контактима са великим светским културама и, наравно, непрекидним читањем лепе књижевности, а не пустословних мекиња. Велики писци воле да кажу како они морају да буду изван живота, увек незнатно испред, изнад. И да увек морају да имају могућност да се осврну и осмисле време. Можда је наш несхваћени писац из Црне Горе управо по томе и велики писац, јер он као да жели да најављује догађаје, као да покушава да види унапред, као да жели да и други буду изнад, односно да мало полете у висине, изнад. Пола киле ТНТ и полетиш у висине. Јер, онај ко се губи у вртлогу обичних догађаја, никад и не постаје велики писац. Зато нашем писцу као да недостају посебни догађаји типа бум-бум.

Мој некадашњи друг из Загреба Вељко Барбиери, син угледног новинарског аса Фране Барбиерија, био је велики писац у граду, али и за све нас, када год би написао нешто што је добро ишло код публике. Када би то ишло онако половично, опет би мислио и тврдио у друштву у „Кавказу” да је он велики писац, истина да га јавност и не схвата довољно. Исто то је говорио баш као када би то било продато и у само неколико примерака. Али, када његов генијални књижевни рад никада не би био ни штампан, он

би одјурио на загребачки главни колодвор, откопчао шлиц и у четири сата ујутро урлао да је највећи. Мислим, несхваћени писац. Јер великани су увек усамљени. У величини. Посебно писци.

Како једног таквог несхваћеног писца шира јавност у Србији ових дана очито није добро схватила, подигла се група других писаца да нам објасни шта је несхваћени писац, заправо, хтео да нам каже. Као некада, када су другови Тоде Куртовић и Душан Драгосавац нешто бубнули у новинама, што се јавности, или неким другим важнијим друговима није свидело, па су онда накнадно објашњавали „шта сам, заправо, рекао”. Тиме уопште не желим да кажем да су писци, који су устали у одбрану несхваћеног писца, заправо, неокомунисти, или изасланици Исуса Христа у земљи Србији, врховни арбитри и тумачи за све и свашта. Иако, мислим да у демократији нема места за „спаситељске” поставке и тимове, демократија је систем који садржи и релативизам и скептицизам. Што значи да нико не може да се представља као „најбоља страна” и једини аутентични представник народа. У једној здравој и виталној демократији, интелектуалци не би требало да инсистирају на поштовању, на некритичном прихватању њихових идеја. Без знања, политичкој дебати недостаје визија, а онда све то може да западне у циничну и јефтину препирку.

Прочитао сам текст уваженог несхваћеног писца из братске нам Црне Горе. Поломићете зубе ако желите да га политички читате. Несхваћени писац не следи никакав дискурзивни такт, пре је реч о поетолошком механизму дистанцирања, нема ту ни оштроумности у застрањивању, већ више жеље да аутор буде сведок. Чегга? Историје? Прилично тежак посао, јер када говори о општим стварима из историје онда је ту присутна одређена мутација, конфузија између историје, схваћене као критичко знање које се може држати под контролом, и реконструкције сећања које одржава са прошлoшћу један афективан и милитантан однос. Наравно, нико не може писца да ослободи његових предрасуда. Несхваћени писац има право да мисли и верује у оно што служи његовом душевном миру. Зашто, међутим, када већ то сме да каже, мора и да то објављује. По цену јефтине провокације.

Наравно да не мислим да је несхваћени писац терориста, са онаквом фотографијом то не можете да будете, аутоматски изазивате пажњу полиције. А терористи се, логично, труде да тој пажњи измакну. Он је бубнуо то што је бубнуо у свом оргијастичком стању фантазије прижељкивања. Ескапада достојна ангажованог интелектуалца из Подгорице, безумна акрибија као први симптом маније. Пустолови медијске транзицијске сцене, трагичан водвиљ у скупини театарских демонстраната са свих страна.

(Политика)